

Наша Ніва

Зварот Івонкі Сурвіллы з нагоды Дня Волі

Зварот старшыні Рады БНР Івонкі Сурвіллы да беларускага народу з нагоды 92-х угодкаў БНР.

Дарагія Суродзічы-Беларусы!

Ад імя Рады Беларускае Народнае Рэспублікі вітаю Вас з вялікім нацыянальным сьвятам, Днём Волі, і жадаю Вам правесці яго з вераю і надзеяю на лепшую будучыню. Беларускі народ даможацца волі й дэмакратыі, так як дамогся незалежнай дзяржавы. У вольным свеце мы ведалі, што ніякае зло ня можа быць вечным. Чыталі Трэціцю ўстаўную грамату Рады БНР, якая абвясціла незалежнасць Беларускае Народнае Рэспублікі, і верылі, што, калі ў 1918 годзе ў такіх цяжкіх умовах наш народ здолеў выказаць сваё жаданне быць вольным між вольнымі народамі сьвету, дык ён знойдзе ў сабе сілы ператрымаць здзек і няво-

лю савецкіх часоў ды адродзіць зноў сваю незалежную дзяржаву.

З глыбіні сэрца жадаю вам вытрываласці, любові да свайго прыгожага краю, веры ў будучыню

й мужнасці, якая характарызуе ўсіх вольных духам людзей.

Прыйдзе час, калі наш народ будзе сьвяткаваць сваё Вялікае

Працяг на стар. 6

У НУМАРЫ:

**КОНКУРС НА НАЙЛЕПШЫ
ЭСКІЗ ДОШКІ Ў ГОНАР
ЛАРЫСЫ ГЕНІЮШ**

Па эскізе пераможцы будзе адлітая памятная дошка Ларысе Геніюш. Пераможцу конкурсу чакае паездка ў Прагу.

Працяг на стар. 5

**МАЛАЯ РАДА ЗАЦВЕРДЗІЛА
ПЛАН ПРАЦЫ
"БАЦЬКАЎШЧЫНЫ"
НА ГЭТЫ ГОД**

Пасяджэнне Малой Рады Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына" адбылося 12 сакавіка ў Мінску.

Працяг на стар. 4

Дзень Волі ў Беларусі і замежжы

БЕЛАРУСЬ

Некалькі тысяч чалавек сабралася вечарам 25 сакавіка каля будынка прэзідыума Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі на праспекце Незалежнасці ў Мінску, каб адзначыць Дзень Волі. Мітынг прайшоў у разняволенай атмасферы. Было нямала сем'яў з дзецьмі. Асноўную частку ўдзельнікаў складала моладзь. Палітыкі, якія выступілі перад прысутнымі, заклікалі беларусаў да салідарнасці, выказалі надзею на тое, што гэтае свята стане дзяржаўным. Сілы аховы парадку паводзілі сябе досыць карэктна. Акцыя скончылася без затрыманняў.

ЗША

Беларусы ЗША адзначылі Дзень Волі 21 сакавіка. Святкаванне прайшло ў гатэлі "Hyatt Regency" ў Нью-Брансуіку. Мерапрыемствы сумесна ладзілі Нью-Ёркскі і Нью-Джэрсійскі аддзелы Беларуска-амерыканскага задзіночання.

"Гэта была даволі вялікая зала ў гатэлі "Regency" ў Нью-Брансуіку, недалёка ад Нью-Ёрка. Гэта была святочная акадэмія, банкет і канцэрт. Там бралі ўдзел трыя сям'і Казакоў, а таксама паэт і бард Сяржук Сокалаў-Воюш", – апавёў кіраўнік Беларуска-амерыканскага задзіночання Віталь Зайка.

Раніцай перад святочнай імпрэзай адбылося святое набажэнства ў царкве Св. Маці Божай Жыровіцкай Беларускай Аўтакефальнай Праваслаўнай Царквы.

27 сакавіка ў Нью-Ёрку насупраць штаб-кватэры ААН беларусы Амерыкі правялі святочны мітынг, прысвечаны 92-м угодкам абвешчэння Беларускай Народнай Рэспублікі.

Выкладчыца Надзея Сычугова правяла 25 сакавіка адкрыты занятак у Паўднёва-заходнім каледжы ў г. Уінфілд, штат Канзас, з нагоды святкавання 92-й гадавіны абвешчэння БНР. Мерапрыемства было праведзенае ў межах курсу "Гісторыя і культура Беларусі".

Падчас лекцыі амерыканскія студэнты даведаліся пра гісторыю стварэння Беларускай Народнай Рэспублікі, яе лёс, а таксама пра існаванне ўраду БНР, які да гэтага часу дзейнічае ў эміграцыі.

На занятку таксама быў прадэ-

Дзень Волі адзначаюць беларусы Бельгіі

манстраваны дакументальны фільм Уладзіміра Арлова і Юрыя Хашчавацкага "Дзень Волі".

АНТВЕРПЕН (БЕЛЬГІЯ)

25 сакавіка ў 11 гадзін у Беларускай Грэка-Каталіцкай царкве горада Антверпен (Бельгія) адбылася ўрачыстая літургія, прысвечаная Святу Дабравешчання і Дню беларускай незалежнасці. Па традыцыі беларусамі Бельгіі і Францыі была арганізавана паездка і ўскладанне кветак да магілы Міколы Равенскага ў Лювэне. Потым Свята працягнулася ў гістарычным цэнтры Брусэля. Актывісты Беларуска-Еўрапейскага Задзіночання раздавалі мінакам ўлёткі з інфармацыяй аб беларускім свяце і балонікі, вытрыманья ў беларускіх нацыянальных колерах.

РЫГА (ЛАТВІЯ)

Святочныя мерапрыемствы, прысвечаныя Дню Волі, з удзелам беларускіх выканаўцаў і музычных калектываў адбыліся 27 сакавіка ў Доме Асацыяцыі нацыянальна-культурных таварыстваў Латвіі ў Рызе. Святкаванне ладзілася Латвійскім таварыствам беларускай культуры "Сьвітанак".

ПРАГА (ЧЭХІЯ)

Беларусы Прагі пачалі святкаванне Дня Волі з ускладання кветак да магілы дзеячаў БНР на Альшанскіх могілках. Пасля гэтага ў Доме нацыянальных мяншыняў адбылася святочная акадэмія, у межах якой прайшлі высупы-даклады на тэму "БНР: яе пачаткі і перспектыва", дыскусія на тэму "Сучасны погляд

на гістарычна-культурныя праблемы ў грамадстве, перспектывы развіцця грамадзянскай супольнасці Беларусі", а таксама канцэрт запрошанага з Беларусі гасця – спевакабарда Алеся Наркевіча.

ЛОНДАН (ВЯЛІКАБРЫТАНІЯ)

Святочны сход PUBB – клуба беларускіх прафесіяналаў Брытаніі, які аб'ядноўвае беларускіх праўнікаў, фінансістаў і бізнэсоўцаў, што працуюць у лонданскім City, – адбыўся 26 сакавіка. 28 сакавіка, у Вербную нядзелю, у Беларуска-рэлігійна-культурным цэнтры адбыўся малебен за беларускі народ і святочны абед, а таксама прагляд фільма "Тутэйшыя". Для тых, хто прыйшоў у беларускі цэнтр упершыню, айцец Аляксандар Надсан правёў невялікую экскурсію па Бібліятэцы і музеі імя Ф. Скарыны.

Асноўныя святочныя мерапрыемствы да Дня Волі запланаваны на сярэдзіну красавіка, калі пасля рамонтна будзе адчынены Беларуска-дом і адбудзецца прэзентацыя кнігі пра гісторыю Згуртавання беларусаў Вялікабрытаніі.

САНКТ-ПЕЦЯРБУРГ (РАСІЯ)

25 сакавіка ў Санкт-Пецярбургу Беларускае грамадска-культурнае таварыства адсвяткавала Дзень Волі. Урачыстаці прайшлі ў бібліятэцы нацыянальных літаратур.

Вялі імпрэзу старшыня Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Санкт-Пецярбургу Валянцін Грыцкевіч і яго намеснік Мікола Нікалаеў. З дакладам пра

БНР выступіў Пётра Амбрасовіч, а сп. Нікалаеў пазнаёміў прысутных са сваёй новай кнігай “Гісторыя беларускай кнігі. Кніжная культура Вялікага Княства Літоўскага”. Таксама адбыўся прыём у таварыства новых сяброў – Таццяны Кісловай і Паўла Свідэрскага.

КАЛІНІНГРАД (РАСІЯ)

Беларусы Калінінграда адзначылі Дзень Волі ўскладаннем кветак да помніка Францыску Скарыну і святочнай вечарынай.

“Сёлета нас прыняў трактыр “Околиця”, – распавядае кіраўнік Калінінградскага рэгіянальнага грамадскага аб’яднання “Беларускае таварыства культуры” Ігар Шаховіч. – У прасторнай залі пад нацыянальным бел-чырвона-белым сцягам распачалася нетаропкая размова пра нашу мінуўшчыну і наш сучасны клопат. Быў вызначаны спіс іменаў выдатных беларусаў, вартых таго, каб заняць месца ў тапаніміцы нашага горада. Першая шасцёрка, якая будзе ўключаная ў адпаведны зварот да гарадскіх чыноўнікаў, выглядае так: Францішак Скарына, Васіль Быкаў, Янка Купала, Уладзімір Мулявін, Багуслаў Радзівіл”.

Цэлы вечар у рэстаране гучала беларуская музыка ў выкананні Зміцера Вайцюшкевіча, гурта “Стары Ольса”, “Крамы” і Лявона Вольскага.

ЛЮБЛІН (ПОЛЬШЧА)

На Дзень Волі ў Любліне адбыўся мультымедыйны паказ здымкаў Паўла Давідоўскага – паляка з беларускім грамадзянствам. Беларусь на яго здымках вельмі розная – спалучаюцца і выдатныя краявіды, і помнікі архітэктуры, і камуністычныя сімвалы. Падчас паказу аўтар каментыраваў здымкі і адказваў на пытанні прысутных.

Скончылася сустрэча выступам беларускага гурта “Мятліца”, які паўстаў у Любліне.

БЕЛАСТОК (ПОЛЬШЧА)

У беластоцкім Ваяводскім асяродку анімацыі культуры прайшла традыцыйная святочная вечарына з нагоды 92-х угодкаў БНР. Як і ў папярэднія гады, падчас вечарыны былі адзначаныя беларусы, што зрабілі значны ўнёсак у падтрымку і развіццё беларускасці за мінулы год.

Сёлета ўзнагароды атрымалі: мастак Віктар Кабац, каардынатар Беларускай інтэрнэт-бібліятэкі “Камунікат” Яраслаў Іванюк ды дырэктар Бельскага беларускага ліцэя Андрэй Сцепанюк. Таксама ў межах вечарыны адбыўся прагляд фільма “Генерал няскончанай вайны” вытворчасці тэлеканала “Белсат”, прысвечаны генералу Станіславу Булак-Балаховічу.

ГАЙНАЎКА (ПОЛЬШЧА)

Вучні і настаўнікі Гайнаўскага комплексу школ з дадатковым навучаннем беларускай мове адзначылі Дзень Волі ўрачыстай лінейкай і фестывалем дакументальных фільмаў пра незалежнасць Беларусі.

ВАРШАВА (ПОЛЬШЧА)

У Варшаве на Дзень Волі моладзь з ініцыятывы “Wolna Białoruś” зладзіла арыгінальную акцыю: для беларусаў і ўладаў Беларусі былі намаляваныя дзве гіганцкія паштоўкі. Усе ахвочыя запрашаліся пакінуць на паштоўках свае віншаванні і пажаданні. Адбывалася акцыя каля брамы Варшаўскага ўніверсітэта.

За некалькіх гадзін маляванне святочных паштовак ператварылася ў сапраўдную міжнародную акцыю, да якой далучаліся турысты і студэнты з Паўночнай Карэі, Швецыі, Казахстана, Украіны і беларусы, якія жывуць у Варшаве.

ТАРОНТА (КАНАДА)

Канадскія беларусы адзначылі Дзень Волі 28 сакавіка ў Беларускім грамадска-рэлігійным цэнтры Таронта. Паводле словаў старшыні Згуртавання беларусаў Канады Надзеі Дробінай, у гэтым годзе акрамя традыцыйных дакладаў

і канцэртаў вырашылі правесці онлайн-віншаванне і звязацца праз інтэрнэт з грамадскімі, палітычнымі ды культурнымі дзеячамі з Беларусі, ЗША, Еўропы.

ВІЛЬНЯ (ЛІТВА)

Святкаванне 92-й гадавіны абвяшчэння Беларускай Народнай Рэспублікі адбылося 27 сакавіка ў Таварыстве беларускай культуры ў Літве. Знакавым момантам свята стала тое, што ўпершыню пасля стварэння ў 1997 годзе альтэрнатывы Таварыству беларускай культуры ў Літве – Згуртавання беларускіх грамадскіх суполак Літвы, беларусы Літвы адсвяткавалі Дзень Волі разам. Падчас святочнай вечарыны адбыўся паказ фільма Юрыя Хашчавацкага і Алега Дашкевіча “Дзень Волі”, а таксама прэзентацыя кнігі Анатоля Астапенкі “Ігдзе зродзіліся і ускормлены суть по Бозе...” (До след беларускага нацыяналізму).

СЕВАСТОПАЛЬ (УКРАІНА)

28 сакавіка ў сядзібе Севастопальскага таварыства беларусаў імя Максіма Багдановіча “Пагоня” адбыўся сход, прысвечаны 92-й гадавіне абвяшчэння БНР. Хвілінай маўчання ўдзельнікі сходу ўшанавалі памяць змагароў за свабоду Беларусі. Старшыня севастопальскай “Пагоні” Валеры Барташ распавёў аб творчай і грамадскай дзейнасці мастака Алеся Марачкіна. Прагучалі вершы Ларысы Геніюш і Рыгара Барадуліна.

Паводле “Нашай Нівы”, “Беларуса на чужыне”, “Еўрарадыё”, “Радые Рацыя”, www.belmov.org, www.svitanak.lv

Падрабязней пра святкаванне Дня Волі ў суполках беларускай дыяспары чытайце на сайце zbsb.org

Гіганцкая паштоўка для ўладаў Беларусі

МАЛАЯ РАДА ЗАЦВЕРДЗІЛА ПЛАН ПРАЦЫ “БАЦЬКАЎШЧЫНЫ” НА ГЭТЫ ГОД

Пасяджэнне Малой Рады Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына” адбылося 12 сакавіка ў Мінску.

Пачалося пасяджэнне са **справаздачнага дакладу аб дзейнасці “Бацькаўшчыны” пасля Пятага з’езда беларусаў свету**, з якім выступілі кіраўнік МГА “ЗБС “Бацькаўшчына” Алена Макоўская і старшыня Рады Ніна Шыдлоўская.

Сябры Рады таксама **заслухалі фінансавую справаздачу аб дзейнасці Згуртавання за 2009 год**. Абодва даклады – аб дзейнасці “Бацькаўшчыны” пасля Пятага з’езда і фінансавая справаздача – былі адзінагалосна зацверджаныя Малой Радай.

Галоўнае пытанне, якое разглядалася падчас пасяджэння, – **план працы МГА “ЗБС “Бацькаўшчына” на гэты год**. Планам вызначаны асноўныя накірункі інфармацыйнай, арганізацыйнай, юрыдычнай, выдавецкай дзейнасці “Бацькаўшчыны”, а таксама дзейнасці ў галіне навукі і адукацыі, культуры і асветы. План складаецца з 98 пунктаў.

У галіне арганізацыйнай і прававой дзейнасці, да прыкладу, перадугледжаны ўдзел у працы Рабочай групы Нацыянальнага цэнтра заканадаўства і прававых даследаванняў па распрацоўцы закона аб беларусах замежжа; сустрэчы з міністрамі і супрацоўнікамі Мінкульта, МЗС, Апарата Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў, Мінадукацыі і інш. па пытаннях беларусаў замежжа; арганізацыя святкавання 20-годдзя стварэння “Бацькаўшчыны” (10 верасня); арганізацыя публічных сустрэч у Мінску з кіраўнікамі беларускіх арганізацый замежжа ды шматлікія іншыя мерапрыемствы.

Нагадаем, нядаўна адбылася першая такая сустрэча – са старшынём Таварыства беларускай культуры ў Літве Хведарам Нюнькам. Таксама найбліжэйшым часам плануецца падрыхтаваць і даслаць паўторныя звароты да дзяржаўных органаў РБ па пытаннях, выкладзеных у праграме “Беларусы свету”, прынятай Пятым з’ездам беларусаў свету.

Што тычыцца дзейнасці ў галіне культуры і асветы, то найперш варта адзначыць працу ў межах агульнанацыянальнай грамадскай кампаніі “Будзьма беларусамі!”, асноўным каардынатарам якой з’яўляецца Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына”. Апроч таго, планам прадугледжанае правядзенне шматлікіх мерапрыемстваў, сярод іх:

- удзел у Арганізацыйным камітэце па святкаванні 100-годдзя Ларысы Геніюш;
- удзел у Арганізацыйным камітэце па святкаванні 100-годдзя Барыса Кіта, у тым ліку арганізацыя святочнай вечарыны 6 красавіка;
- распрацоўка канцэпцыі і ўдзел у выданні і распаўсюдзе дыска “Найлепшае – барды” ў межах кампаніі па павышэнні нацыянальнай самаідэнтыфікацыі беларусаў;
- правядзенне конкурсу сярод вучняў на тэмы: “Найлепшы нарыс пра выбітных людзей майго краю, якія зарбілі важкі ўнёсак у сусветную культуру” і “Найлепшы нарыс пра гісторыю майго населенага пункта” (супольна з гістарычным клубам “Стары Гетман”);
- арганізацыя выставы мастакоў – беларусаў Балтыі “Маю гонар” (па ўзгадненні з суполкай “Маю гонар” і Мінкультам РБ);

• удзел у святкаванні 600-годдзя Грунвальдскай бітвы. Арганізацыя цыклу гістарычных лекцый;

• удзел у святкаванні 20-годдзя прыняцця Вярхоўным Саветам Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце;

• практычная дапамога арганізацыям беларусаў замежжа.

У галіне выдавецкай дзейнасці ў 2010 годзе запланавана:

- перавыданне кнігі Алега Трусава “Невядомая нам краіна” і Анатоля Грыцкевіча “Старонкі нашай мінуўшчыны”;
- падрыхтоўка да друку матэрыялаў Чацвертага і Пятага з’ездаў беларусаў свету;
- друк і распаўсюд буклету “Гіс-

торыя Беларусі адной старонкай” (супольна з гістарычным клубам “Стары Гетман”);

• падрыхтоўка pdf-версіі брашуры Леаніда Лыча “Культура Беларусі: от самобытной к денационализованной”;

• выданне збору твораў Алеся Петрашкевіча;

• выданне ў серыі “Бібліятэка Бацькаўшчыны” кнігі Наталлі Гардзіенкі “Беларусы Вялікабрытаніі”, а таксама пазасерыійных мастацкіх і навукова-папулярных кніг;

• выданне і распаўсюд па бібліятэках бюлетэня кніжных навінак “Кніганоша” (супольна з Саюзам беларускіх пісьменнікаў).

Таксама падчас пасяджэння Малой Рады паступіла прапанова ад Міколы Купавы выдаць альбом твораў знакамітага беларускага мастака Яўгена Куліка. Акрамя таго, спадар Купава прапанаваў ад імя Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына” выступіць з заявай аб неабходнасці правядзення конкурсу сярод скульптараў на распрацоўку помніка Міндоўту, які мусіць паўстаць у Наваградку. На дадзены момант, па словах спадара Купавы, ніякага конкурсу сярод скульптараў не праводзіцца, што з’яўляецца парушэннем працэдур рэалізацыі такіх праектаў.

Адам Мальдзіс прапанаваў працягнуць камплектаванне матэрыялаў для будучых даведнікаў “Беларусы ў свеце”. Яго прапанова выклікала дыскусію сярод сяброў Рады аб тым, якім чынам найлепей рэалізаваць выданне гэтых даведнікаў. Ад Валянціна Голубева паступіла прапанова, якая была падтрыманая прысутнымі: рыхтаваць асобныя даведнікі па краінах і толькі пасля аб’яднаць іх у адно шматтомнае выданне.

Марыя Міцкевіч выступіла з прапановай ад імя Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына” накіраваць у мэр’ю Варшавы ліст з просьбай аб усталяванні ў горадзе помніка Янку Купалу.

Разгледжаны вышэй план дзейнасці МГА “ЗБС “Бацькаўшчына” на 2010 год, як і ўсе прапановы, што паступілі падчас пасяджэння, былі адзінагалосна зацверджаныя сябрамі Малой Рады МГА “Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына”.

*Інфармацыйны цэнтр
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”*

“БЕЛАРУСКІ КНІГАЗБОР” АДЗНАЧЫЎ ЮБІЛЕЙ

15 гадоў таму, у 1995 годзе, пісьменніку Кастусю Цвірку прыйшла ў галаву ідэя выдаць у 200 тамах усё найлепшае з літаратуры, што было створана на беларускай зямлі ад самага пачатку пісьменства да нашых дзён. Хаця ў той час нікому асабліва не верылася, што ідэю гэтую можна ажыццявіць, вядомыя дзеячы навукі і літаратуры ўтварылі Міжнародны фонд “Беларускі кнігазбор”. А ў 1996 годзе выйшаў першы том праекту – “Выбраныя творы” Яна Чачота. Так пачалося стварэнне унікальнай кніжнай серыі “Беларускі кнігазбор”

Нядаўна свет пабачыў юбілейны, пяцідзяты том праекту. Гэтую падзею МГА “Белкнігазбор” вырашыла адзначыць супольна з МГА “Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына” святочнай вечарынай пад назвай “Збіраўся скарб: 50 тамоў “Беларускага кнігазбору”. Вечарына мусіла адбыцца 17 сакавіка ў Палацы мастацтва ў Мінску.

Падчас імпрэзы былі запланаваныя выступы старшыні МГА “Белкнігазбор” Кастуся Цвірка, дырэктара ПУП “Кнігазбор” Геннадзя Вінярскага, намесніка старшыні Рады МГА “ЗБС “Бацькаўшчына” Валерыя Герасімава.

Пра важнасць “Беларускага кнігазбору” і літаратурную спадчыну Беларусі меліся расказаць акадэмік Радзін Гарэцкі, доктар філалагічных навук Адам Мальдзіс, заслужаны артыст Рэспублікі Бела-

Вечарына “Белкнігазбору” прайшла ў фале Палаца мастацтва. Спявае Віктар Скорабагатаў

русь Віктар Скорабагатаў, паэты Геннадзь Бураўкін, Анатоль Вярцінскі, Уладзімір Някляеў.

Акрамя таго, на імпрэзе мусілі выступіць Лявон Вольскі, трыо “Выгокі”, Таццяна Беланогая.

На жаль, напярэдадні вечарыны, увечары 16 сакавіка, адміністрацыя Палаца мастацтва паведаміла арганізатарам, што правядзенне мерапрыемства немагчымае з тэхнічных прычынаў.

Тым не менш, імпрэза ўсё ж адбылася. У фале Палаца мастацтва сабралася каля 100 чалавек, і Кастусь Цвірка вырашыў не расчароўваць гледачоў, якія настроіліся на мерапрыемства.

Вядучым імправізаванай вечарыны выступіў паэт Уладзімір Някляеў. Ён распавёў пра гісторыю стварэння кнігі ўласных твораў “Выбранае”, што зусім нядаўна выйшла ў серыі “Беларускі кнігазбор”, зачытаў некалькі вершаў ды падарыў мабільны тэлефон Кастусю Цвірку, каб той наступным разам мог апэратыўна паведаміць пра адмену імпрэзы.

Таксама падчас імпрэзы выступілі акадэмік Радзін Гарэцкі, паэт Анатоль Вярцінскі, а маэстра Віктар Скорабагатаў парадаваў гледачоў песняй Станіслава Манюшкі.

Інфармацыйны цэнтр
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”
Фота: “Еўрарадыё”

АБВЯШЧАЕЦЦА КОНКУРС НА НАЙЛЕПШЫ ЭСКІЗ ДОШКІ Ў ГОНАР ЛАРЫСЫ ГЕНІЮШ

МГА “Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына” і суполка “Скарына” (Прага, Чэхія) у межах аргкамітэта па святкаванні 100-годдзя з дня нараджэння слаўтай беларускай паэткі Ларысы Геніюш абвешчаюць конкурс на найлепшы эскіз памятнай шыльды ў гонар паэткі.

Шыльда будзе ўсталяваная ў Празе, на доме, дзе жыла Ларыса Геніюш падчас свайго легальнага знаходжання ў Чэхаславацкай Рэспубліцы.

Тэкст на беларускай і чэшскай мовах, які неабходна размясціць на мемарыяльнай дошцы:

“У поўную сілу беларускай, роўнай усім і ня ўніжанай, я была толькі ў Чэхіі...”

Тут ад 1943 г. жыла беларуская па-

этка Ларыса Геніюш, у 1948 г. высланая ў сабеўкі ГУЛАГ.

“Plnou měrou jsem Běloruskou, rovníprávnou a nepořízenou, byla pouze v Čechách...”

V tomto domě žila od r.1943 běloruská básnířka Larysa Geniuš, v r.1948 odvočená do sovětského gulagu.

Па эскізе пераможцы будзе адлітая памятная дошка Ларысе Геніюш. Пераможцу конкурсу чакае паездка ў Празу.

Эскізы дасылайце да 15 красавіка на адрас: 220012, г. Мінск, вул. Кузьмы Чорнага, 31, офіс 906, МГА “ЗБС “Бацькаўшчына” або па электроннай пошце на скрынку: zbsb@tut.by.

Тэлефон для даведак: +375 17 200 70 27

Інфармацыйны цэнтр
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”

“БАЦЬКАЎШЧЫНА” ЗНАЁМІЦЬ З НОВЫМ БЕЛАРУСКІМ КІНО

МГА “Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына” разаслала па шэрагу суполак беларускай дыяспары фільм Алега Дашкевіча “Варганы”. Гэта адзін з шэрагу фільмаў створаных незалежнай асацыяцыяй “БелФільм”, якія прэзентуюць новае беларускае кіно.

Фільмы, што выйшлі ў межах гэтага праекту, – розныя паводле мастацкай якасці і паводле жанраў, гэтыя творы прэзентаваныя вядомымі і невядомымі рэжысёрамі, гэтае кіно ахоплівае розныя грані сучаснага грамадства, нарэшце, гэтыя стужкі створаныя па-за цензурай.

“Бацькаўшчына” спадзяецца, што прапанаваны да прагляду фільм будзе цікавым. Фільм дасланы з разлікам на зваротную сувязь, на

Працяг на стар. 6

ЗАЦВЕРДЖАНА ПРАГРАМА СВЯТКАВАННЯ 100-ГАДОВАГА ЮБІЛЕЮ БАРЫСА КІТА

Другое пасяджэнне аргкамітэта па святкаванні 100-гадовага юбілею Барыса Кіта, у склад якога ўваходзіць і кіраўніцтва МГА "Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына", адбылося ў Мінску 25 лютага.

На пасяджэнні быў зацверджаны план мерапрыемстваў, якія пройдуць у межах святкавання юбілея слаўтага навукоўца.

Паводле плану, асноўным мерапрыемствам будзе святочная вечарына ў дзень нараджэння Барыса Кіта 6 красавіка, якая мае адбыцца ў Палацы мастацтва ў Мінску. Арганізатар гэтай вечарыны – Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына". На мерапрыемства запрошаныя прадстаўнікі айчынай навукі і культуры, уладаў краіны, паслы шэрагу дшпмісій.

Падчас вечарыны будзе зачытанае вітанне ад юбіляра. Зробіць гэта давераная асоба Барыса Кіта, яго

"амбасадар у Беларусі", як ён сам яе называе, Лідзія Савік.

На вечарыне будзе дзейнічаць выстава кніг і дакументаў, прысвечаных юбіляру.

Акрамя таго, запланаванае выданне каталогу персанальнага архіву Барыса Кіта з фондаў Навагрудскага гістарычна-краязнаўчага музея, правядзенне чэмпіянату інтэлектуальных гульняў у Навагрудку, прысвечанага юбілею знакамитага навукоўца, правядзенне лекцый-прэзентацый у школах Навагрудка "Барыс Кіт – слава і гонар Навагрудчыны", вечарыны ў Карэліцкім музеі "Зямля і людзі" з выставай, прысвечанай юбіляру, наведванне Барыса Кіта прадстаўнікамі афіцыйных структур Беларусі, выступы ў друку з артыкуламі, прысвечанымі 100-годдзю Барыса Кіта.

*Інфармацыйны цэнтр
МГА "ЗБС "Бацькаўшчына"*

БЕЛАЯ ЯБЛЫНЯ ГРОМУ

Такую назву мае новы сольны праект Лявона Вольскага, прэзентацыя якога адбылася 23 сакавіка ў Купалаўскім тэатры ў Мінску. Гэтае сакавіта-прыгожае спалучэнне словаў належыць Народнаму паэту Беларусі Рыгору Барадуліну. Менавіта на яго верш і напісаная песня "Белая яблыня грому". Акрамя таго, на дыску яшчэ 11 песняў на вершы беларускіх паэтаў-класікаў XIX–XX стагоддзяў: Адама Міцкевіча, Францішка Багушэвіча, Янкі Купалы, Якуба Коласа, Ларысы Геніюш, Аркадзя Куляшова, Пімена Панчанкі...

Ідэя праекту ў тым, каб рэабілітаваць незаслужана забытых беларускіх паэтаў, паказаць шырокаму колу слухачоў, што беларуская паэзія не толькі прыгожая, але і надзвычай актуальная і сучасная.

"Скандынаўская песня" Багдановіча ў ірландскім стылі, тэхнакратычная песня "Машыны" на словы Ларысы Геніюш, змрочна-металёвая "Турма" Якуба Коласа, жыццесцвярдзальная "Гэй, наперад!" на словы Янкі Купалы ў поп-панк-варыянце, "Немец" Францішка Багушэвіча ў фармаце рэп... Такім

чынам Лявон Вольскі дае магчымасць зусім панаваму паглядзець на вядомых кожнаму з часоў школы паэтаў.

Разам з песнямі да дыска дадаюцца партрэты тых самых дванаццаці паэтаў, зробленыя Лявоном Вольскім, з міні-біяграфіямі, напісанымі журналістам і паэтам Глебам Лабандзенкам.

Выданне гэтага дыска стала магчымым дзякуючы падтрымцы МГА "Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына" і кіраўніка Дабрачыннага фонду "Этнічны голас Амерыкі" Ірэны Каляды-Смірновай.

*Інфармацыйны цэнтр
МГА "ЗБС "Бацькаўшчына"*

ДЗЕНЬ ВОЛІ

ЗВАРОТ ІВОНКІ СУРВІЛЛЫ...

Працяг. Пачатак на стар. 1

Свята Незалежнасці й Свабоды ды з гонарам успамінаць продкаў, якія 25 сакавіка 1918 года скінулі з роднага краю "апошняе ярмо дзяржаўнай залежнасці".

Жыве Беларусь!

Старшыня Рады БНР

Івонка Сурвілла

Надрукавана ў скароце. Тэкст звароту цалкам чытайце на сайце zbsb.org

БЕЛАРУСКІ КАЛЯНДАР ПАМЯТНЫХ ДАТ НА КРАСАВІК 2010 ГОДА

2 красавіка – 15 гадоў таму, у 1995-м, памёр Пімен Панчанка (1917–1995), Народны паэт Беларусі.

3 красавіка – 30 гадоў таму, у 1980-м, у Стэмфардзе (Канектыкут) памёр Леанід Галік (1910–1980), юрыст, журналіст, дзеяч эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША.

6 красавіка – 100 гадоў таму, у 1910-м, нарадзіўся Барыс Кіт, вучоны, матэматык, фізік, канструктар амерыканскай ракетнай тэхнікі, дзеяч беларускай эміграцыі ў ЗША і Нямеччыне.

10 красавіка – 110 гадоў таму, у 1900-м, нарадзіўся Гаўрыла Гарэцкі (1900–1988), геолог, географ, эканаміст, демограф, дзеяч нацыянальна-культурнага руху.

14 красавіка – 125 гадоў таму, у 1885-м, нарадзіўся Сымон Рак-Міхайлоўскі (1885–1938), грамадска-палітычны дзеяч, сябар Рады БНР, публіцыст.

15 красавіка – 110 гадоў таму, у 1900-м, нарадзіўся Уладзімір Тамашчык (у манастве Васіль, 1900–1970), праваслаўны святар, архіепіскап БАПЦ на эміграцыі.

22 красавіка – 5 гадоў таму, у 2005-м, у Лондане (Антарыё, Канада) памёр Барыс Рагуля (1920–2005), палітычны і вайсковы дзеяч, віцэ-прэзідэнт Рады БНР, дзеяч беларускай эміграцыі ў Нямеччыне, Бельгіі, Канадзе.

24 красавіка – 15 гадоў таму, у 1995-м, памёр Міхась Зуй (1909–1995), грамадска-палітычны дзеяч, дзеяч эміграцыі ў Нямеччыне і Аўстраліі, прэзідэнт Беларускай Цэнтральнай Рады (1987–1995).

26 красавіка – Дзень памяці ахвяраў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

28 красавіка – 110 гадоў таму, у 1900-м, памёр Францішак Багушэвіч (1840–1900), паэт, паразаік, публіцыст, удзельнік паўстання 1863–1864 гг.

29 красавіка – 20 гадоў таму, у 1990-м, памёр Юры Попка (1912–1995), грамадскі дзеяч, выдавец, пісьменнік, дзеяч эміграцыі ў Нямеччыне.

"БАЦЬКАЎШЧЫНА" ЗНАЁМІЦЬ З НОВЫМ БЕЛАРУСКІМ КІНО

Працяг. Пачатак на стар. 5

водгукі, калі магчыма, на дыскусію і абмеркаванне прапанаванага твору з аўтарамі.

У выпадку, калі нейкая з суполак беларускай дыяспары зацікавіцца здымкамі фільма пра сваю дзейнасць ці пра дзейнасць беларусаў сваёй краіны, нашыя рэжысёры з радасцю дапамогуць у гэтай справе.

*Інфармацыйны цэнтр
МГА "ЗБС "Бацькаўшчына"*

ВІНШУЕМ З ДНЁМ ВОЛІ!

Шаноўныя суродзічы!

25 сакавіка беларусамі па ўсім свеце адзначаецца найвялікшае нацыянальнае гістарычнае свята – Дзень Волі. У гэты дзень 92 гады таму была абвешчана незалежнасць Беларускай Народнай Рэспублікі, якая паклала пачатак сучаснай беларускай дзяржаўнасці.

Віншуем вас са святам і зычым трываласці, мужнасці, веры ў лепшае, вернасці ідэалам БНР, волі ў сэрцы і ў душы.

Управа
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”

ВІНШАВАННЕ СЯБРАЎ ВЯЛІКАЙ РАДЫ

Маем гонар павіншаваць з днём нараджэння сябраў Вялікай Рады Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына”, якія нарадзіліся ў красавіку: **Валянціну Арлову, Ігара Лялькова, Сяргея Чыслава** (Беларусь), **Хведара Нюньку** (Літва), **Алену Глагоўскую** (Польшча), **Алега Рудакова, Сяргея Бандарэнку** (Расія), **Рыту Гаціх** (Чэхія), **Петруся Капчыка** (Украіна), **Марыю Шышчанкову** (Францыя).

Жадаем Вам выдатнага здароўя, бадзёрасці, аптымізму, натхнёнай працы, поспехаў ва ўсіх справах. Няхай у жыцці будзе болей сонечных дзён!

Управа МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”

НАВІНЫ

ДЗЕНЬ ПАМЯЦІ КАСТУСЯ КАЛІНОЎСКАГА

Дзень памяці Кастуся Каліноўскага адзначылі беларускія патрыёты 21 сакавіка ў Вільні. Арганізатарамі акцыі выступілі Таварыства беларускай культуры ў Літве і “Беларуская Нацыянальная Памяць”.

У мерапрыемствах узялі ўдзел беларусы Вільні, студэнты ЕГУ, студэнты праграмы імя Каліноўскага з Польшчы, а таксама актывісты грамадскай ініцыятывы БУНТ.

Спачатку а 12-й у ЕГУ былі зладжаныя адкрытыя лекцыі, затым у 15.30 ад Лукішскай плошчы да вежы на гары Гедыміна пачалося ўрачыстае шэсце.

Удзельнікі мерапрыемства прайшлі цэнтральнымі вуліцамі Вільні ад таго месца, дзе 22 сакавіка 1864 года быў забіты Кастусь Каліноўскі, да месца, дзе, па пэўных звестках, ён быў таёмна пахаваны.

Паводле www.buntby.com

ПЕРАДАЧА ПРА ЛАРЫСУ ГЕНІЮШ НА “РАДЫЁ РАЦЫЯ”

З лютага на хвалях “Радые Рацыя” з’явілася адмысловая аўтарская перадача Алеся Аркуша “Мой лён і сон”, цалкам прысвечаная жыццю і творчасці Ларысы Геніюш, стогадовы юбілей з дня нараджэння якой святкуецца ў гэтым годзе.

У рамках перадачы гучаць інтэрв’ю з людзьмі, якія добра ведалі Ларысу Геніюш, інфармацыя пра мерапрыемствы, якія ладзяцца ў гонар паэтки, а таксама звесткі пра яе творчасць, жыццёвы шлях, вершы і песні на яе словы.

Да прыкладу, слухачы ўжо паспелі паслухаць рэпартаж з пасяджэння арганізацыйнага камітэта па ўшанаванні памяці Ларысы Геніюш; інтэрв’ю з паэтам Сяргеем Панізікам, які ў далёкім 1968 годзе запісаў на магнітафон голас паэтки і захаваў да нашых дзён; а таксама інтэрв’ю з кіраўніком Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына”

Аленай Макоўскай, якая распавяла пра тыя мерапрыемствы Года Ларысы Геніюш, у якіх “Бацькаўшчына” возьме актыўны ўдзел.

Перадача “Мой лён і сон” гучыць на хвалях “Радые Рацыя” штодня з 11.05 і 23.05 па беларускім часе.

Паводле “Радые Рацыя”

БЕЛАРУСЬ У НАШЫХ СЭРЦАХ

Мастацкая выстава пад такой назвай адкрылася 1 сакавіка ў Чыкага ў вялікай зале Цэнтра для пажылых “Forever Young”. На выставе экспануецца каля сарака твораў адзінаццаці беларускіх мастакоў, якія пасля эміграцыі жылі або жывуць у Чыкага. Сярод іх творы Хаіма Ліўшыца, Юзафа Пучынскага, Ізраіля Радунскага, Данііла Цырліна, Леаніда Асеняга, Міхаіла Ліўшыца, Анатоля Упарта і інш.

На ўрачыстым адкрыцці экспазіцыі з прывітальнымі словамі выступілі дырэктар Цэнтра “Forever Young” Марта Літас, арганізатары выставы Барыс Цынман і Ванкарэм Нікіфаровіч, старшыня беларускага зямляцтва Іосіф Кацман, мастак Ізраіль Радунскі.

Затым адбыўся вялікі канцэрт, у час якога гучалі беларускія народныя песні, песні з рэпертуару славетных “Песняроў” і аўтарскія песні паэта і кампазітара Міхася Клейнера, а таксама кампазітара, паэта, рэжысёра і віканаўцы Барыса Насоўскага.

Паводле Ванкарэма Нікіфаровіча,
Чыкага

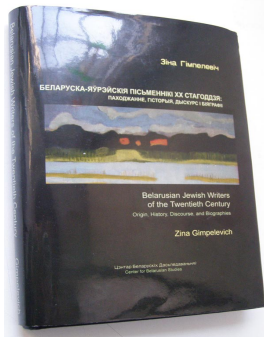

Шэсце ў Дзень памяці Кастуся Каліноўскага

КНИГА ПРА БЕЛАРУСКА-ГАБРЭЙСКІХ ЛІТАРАТАРАЎ

Кніга мае энцыклапедычны характар: тут пададзеныя звесткі не толькі пра пісьменнікаў, але і пра нарысістаў, рэдактараў, укладальнікаў слоўнікаў, а таксама пра мастакоў, якія ў сваёй творчасці не цураліся асадкі і паперы (як Марк Шагал, які з'яўляецца аўтарам публіцыстычных артыкулаў і вершаў, прысвечаных Віцебску).

На старонках выдання – габрэі, ураджэнцы Беларусі, якія зрабілі ўнёсак у беларускую, ідышскую, іўрыцкую і расійскую культуры. Тут кароткія звесткі пра ключавую постаць беларускай літаратуры Змітрака Бядулю і аднаго з пачынальнікаў справы перакладу з нямецкай на беларускую Юлія Таўбіна, пра тых, каго прызналі класікамі ідышскай літаратуры, пра копыльца Мэндэле Мойхер-Сфорыма і смаргонца Мойшэ Куль-

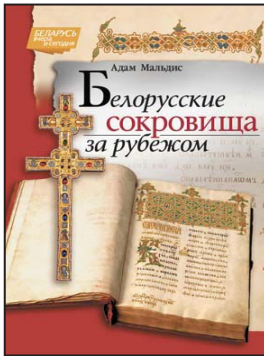
бака. Тутсама – імёны і біяграфічныя нататкі пра тых, хто распачынаў справу адраджэння культуры, заснаванай на старагабрэйскай мове, як рэанімаатар гутарковага іўрыту і нязменны рэдактар легендарнай ізраільскай газеты “Гא-Цווי” Эліэзэр Бэн-Егуда з мястэчка Лужкі.

У прадмове да кнігі аўтар каротка і папулярна тлумачыць ключавыя падзеі гісторыі Беларусі апошніх двух стагоддзяў, якія сфармавалі аблічча сучаснай Беларусі ў цэлым і беларускагабрэйскія стасункі ў прыватнасці.

Зіна Гімпелевіч. Беларуская-іўрэйскія пісьменнікі XX стагоддзя: паходжанне, гісторыя, дыскусія і біяграфія. Цэнтр беларускіх даследаванняў. Кан-зас: Southwestern College Academic Press. 2010, – 256 с.

Паводле “Нашай Нівы”

ВЫЙШЛА КНИГА ПРА БЕЛАРУСКІЯ КУЛЬТУРНЫЯ КАШТОЎНАСЦІ ЗА МЯЖОЙ

апынуліся па-за межамі Беларусі.

На старонках кнігі апісваецца гісторыя знікнення і мажлівыя шляхі вяртання найвялікшай беларускай каштоўнасці – крыжа Ефрасінні Полацкай, а таксама слухі паясоў, экспанатаў з музея Эмірыка Гутэн-Чапскага, нясвіжскай калекцыі партрэтаў Радзівілаў ды іншых беларускіх багаццяў.

Цэлыя артыкулы аўтар прысвяціў беларускім каштоўнасцям, якія знаходзяцца ў Літве, Польшчы, Расіі, Украіне, Вялікабрытаніі, Германіі, Францыі. Асобна ў алфавітным парадку даецца агляд па іншых краінах, нават па такіх далёкіх, як Японія, Іран, Кітай, Кенія.

Белорусские сокровища за рубежом / А. И. Мальдис. – Минск: Литература і мастацтва, 2009. – 208 с. : ил. – (Беларусь: вчера и сегодня).

Інфармацыйны цэнтр МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”

Выйшла з друку кніга вядомага беларускага літаратуразнаўца, сябра Вялікай Рады МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”, прафесара Адама Мальдзіса “Белорусские сокровища за рубежом”.

Аснову кнігі склалі артыкулы А. Мальдзіса, якія друкаваліся на старонках газеты “СБ. Беларусь Сегодня”. Кніга прысвечаная праблеме рэстытуцыі культурных каштоўнасцяў, якія пры розных абставінах, у тым ліку ваенных,

Беларусы ў свеце
№03 (98), сакавік 2010

Інфармацыйны бюлетэнь
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”.
Распаўсюджваецца на правах
нутранай дакументацыі.

Меркаванні аўтараў могуць не супадаць з думкай рэдакцыі.

Падрыхтоўка матэрыялаў і
вёрстка – Т. Печанко
Адказныя за нумар –
А. Макоўская, Н. Шыдлоўская
Накад 250 асобнікаў

IN MEMORIAM

АЛЯКСАНДР
КУЛАКОЎСКИ
(1942-2010)

У Мельбурне (Аўстралія) 18 сакавіка памёр беларускі праваслаўны святар Аляксандр Кулакоўскі.

Аляксандр Кулакоўскі нарадзіўся 25 сакавіка 1925 г. у в. Тулічава на Наваградчыне ў сялянскай сям’і.

Пасля таго як у 1942 г. Тулічава спалілі ў часе карнай аперацыі немцы, Кулакоўскі перабраўся ў Мінск. Адтуль у 1944 г. выехаў на Запад. Немцы адправілі яго пад самую французскую мяжу капаць бункеры. Па сканчэнні вайны апынуўся ў беларускім лагеры ў Остэргофене (Нямеччына), дзе вучыўся ў беларускай гімназіі. Потым вучыўся ў Пасаў і ў Нюрнбергу ў нямецкіх прафесійных вучэльнях. Атрыманая там адукацыя вельмі прыдалася пасля пераезду ў Аўстралію ў 1949 годзе.

У гэтай краіне працаваў токарам, збіраў заводскія станкі. На пенсію выйшаў, працуючы на пошце.

Амаль адразу па прыездзе ў Мельбурн далучыўся да беларускага грамадскага руху, чым і займаўся ў вольны час.

У 1958 г. а. Мадэст (Яцкевіч) заснаваў у Мельбурне парафію БАПЦ імя Трох Віленскіх Пакутнікаў. Кулакоўскі спачатку кіраваў царкоўным хорам, а ў 1963 г. у Нью-Ёрку быў высвечаны на дыякана, а потым атрымаў і святарскія свячэнні.

Пасля адыходу а. Мадэста з парафіі стаў ігуменам парафіі Трох Віленскіх Пакутнікаў. Пры ім было заснаванае дабрачыннае сястрыцтва, жаночы свецкі хор “Каліна”, які існуе і дагэтуль, а ў 1981 г. з ініцыятывы айца Кулакоўскага быў куплены новы будынак для царквы.

Айцец Аляксандр таксама быў ініцыятарам набыцця дзялянкі пад беларускія пахаванні на гарадскіх могілках Фоўкнер у Мельбурне.

Паводле “Нашай Нівы”

Управа МГА “ЗБС “Бацькаўшчына” выказвае шчырыя спачуванні родным а. Аляксандра Кулакоўскага ў сувязі з цяжкай страгай. Рай светлы яго душы.

Адрас рэдакцыі:
вул. Рэвалюцыйная, 15, г. Мінск
220030, Рэспубліка Беларусь
www.zbsb.org
zbsb@lingvo.minsk.by; zbsb@tut.by

тэл./факс (+375 17) 200-70-27